

GERRA ZITALA (1.º SARIA)

Ernio mendiko magalean, Eizmendi baserrian,
Inazio ogeita bat urteko mutil sendo jatorra bizi zan,
bere anai txikiago Manu, eta ama alargunarekin...

Ogeita bat urte, soldadutzara joan bearreko adin
gaiztoa.

Inazioren auzoko lagun Arreta'ko Martzial, solda-
dutzarik ez egiteko Ameriketara joan zan ango osaba
Joan Jose'k deituta... Baina Inaziok ama alargun
eukan, eta zelan itxiko eban bere ama etxean Manu
anai txikiarekin bakarrik?...

Eldu zan "sorteo" eguna, eta Eizmendi'ko semeari
Melilla'ra tokatu jakon. Afrika'ra! Lekutara!

Baina agintzen dauanak agintzen dau, eta an doa
trenez gure mutil jatorra "kakiz" jantzita, Kastilla'ko
lurralde zabalak zearkatuz, ilun eta triste, beste solda-
du erdaldun pilo batekin erbestera bidean.

Treko leiotik begiratuta Kastilla'ko lur legorrak,
agorak, auts kolorekoak, ez ziran ez Eizmendi'ko
landa orlegien antzekoak... Lurralde il arek basamor-
tu zala emoten eban...

Iru eguneko bide luzeaz aspertuta, nekatuta, azke-
nean trenetik jatsi, eta Kadiz'ko itsasoarekin aurrez
aurre aurkitu zan... Itsasontzian beste aldera igaro,
eta... Ara, Melilla!, Afrika'ko uri zimela!!!

Kuartelean Inazio'k "un-do" "un-do" pausoa
neurtzen beste lagunekin batera ikasi eban, baita fusi-
la lepoan "goardia" egiten ere...

Inazio, baserriar filosofo sakona zanez, gauez
nekatutik katre gainean etzuten zanean, pentsatzen
jarte zan: Soldadutza au baino gauza alperragorik!

Baserriko lanak an itxi, eta urte bi emen ezer egin
barik emon bear!!!

Eta gainera, soldadutzan zer ikasten da?

Gizonak alkar ilten!

Deabruaren asmakizuna!

Eta... etorri bear ez zana etorri zan...

España'n españolak alkarren artean ezin konpon-
duz, anaien arteko gerra zikina biztu eban.

Gerra amurratua, odoltsua, okerrik okerrena...

Alde batekoak: Viva España!!!

Eta besteakoak: Viva Rusia!!!

Eta alkar ilten.

Txakur amurratuak baino ankerrago.

Deabruak baino gaiztoago.

Au "gorria" da, eta lurpera!

Ori "fatxa" da, eta kanposantura!

Odolaz mozkortuta, gorrotoaz itsututa, milaka eta
milaka ilak kaleetan, mendietan, bide bazter eta
espetsuetan.

Itsaso bete odol! Milio bat ildako.

Inazio beste soldadu lagunekin Melilla'tik Madril
ondoko Guadarrama'ra eta gero emendik "norteko"
frentera ekarri eban, Araba'ko Legutiano guda-oine-
ra, ain zuzen...

Inazio'ri Euskalerriko lurraldeak berrero ikustean
biotza nasaitu jakon, eta arnasa ere obeto artzen
eban...

ZER aldizkariak eta EUSKERAZALEAK ALKARTEA'K ba-dauke Bilbao inguruan urteko arpidetza eskuratzeko ere. Etxerik etxe joaten da kobratzaillea. Baiña gauzea ez da ain erreza errietan. Orregaitik eskari au egiten dautzuegu: Bialdu eiguzue txartel edo txeke bat. EUSKERAZALEAK ALKARTEA'ren izena ipiñi ta 2.000 pezeta dirala idatzita. Txartel ori sartu karta-azal baten eta gainean zuzenbidea ipiñi: EUSKERAZALEAK ALKARTEA.

Colón de Larreategi, 14, 2º, eskoia. 48001 BILBAO.

Eskerrik asko urtero zintzo-zintzo ordaintzen dozuen guztioi.

IPUIN-SARIKETA

Baina orain here begien aurrean zituan landa orlegi eta baserri zuriak, leengoak baziran ere, ez ziran leengoan antzekoak.

Euskalerrri osoa, ames gaiztoetan lez, gorritz margotuta ikusten eban. Eleizako torreetan i1 kanpaiak entzuten ebazan.

* * *

Eta zoritxarreko egun baltz on etorri zan.

Inazio'rentzat egunik baltzena:

1936. urteko San Andres eguna...

Bizkai'tik eusko gudariak Barazar aldapa gora kementsu doaz Araba'ko lurraldera, Legutiano irabaztera.

Biotzak aberri maitasunez garretan kantari doaz:

Eusko gudariak gara

Euskadi askatzeko.

Gerturik daukagu odola

ber^s aide emoteko.

* * *

Legutiano'ko zelaietan soldaduak aide batetik, eta gudariak bestetik aurrez aurre aurkitzen dira.

Burruka asi da.

Kanoien orroak, ametralladoreen taka-takak, fusilen tiro otsak belarriak gortu egiten dabez, eta biotzak dardaraz jarten.

Emen zaurituta gudari bat lurrera jausi da.

An kanoi obus batek iru soldadu txikitu ditu.

Bestean guda-tanke batek su artu eta barrukoakkiskaldu dira.

A sarraskia! Alde guztietan odola, triskantzak, eta il aginekoen azken aienak...

Otsoak ez ei dau otsorik jaten, baina gizonak bai, basoko piztiak baino ankerrago alkar zauritu, txikitu, eta erruki barik irunsi egiten dabe...

Legutiano'ko zelaia, ainbeste gudari gazteen ile-rria!

Euskal etxeetan zenbat gudariren amak euren seme galduagaitik negar egingo dabe!

Espainolen euren arteko gorrotoak, guk euskaldunok geure seme onenen odolaz ordaindu bear!...

San Andres eguna, urte guztiko egunik tristeena, baltzena, luzeena!

Noiz triskantza amaituko?

Noiz kanoiak ixilduko?

* * *

Eguzkia gizonen arteko alkar ilteak ikusita, lotsatuta, mendi ostean eskutatu da. Gaua eldu da...

Legutiano'ko zelaira ilerriko bakea zabaldu da. Tllargi beteak ildakoei argi egiteko ber^s izpi tristeak zeru oskarbitik lurrera bialtzen ditu...

Alde bietako burrukalariak egun argiko asarreak aaztuta, goibel eta ixil, ildakoei lur emoten asi dira.

Egunez arerio, gauez lagun. Eriotzaren aurrean ez da etsairik. Alde bateko eta besteko ilak Goiko Jaunak bere altzo samurrean artu daizala...

An bide bazterrean gudari gaztetxo bat lurrean zaurituta azken arnasetan dago. Beso bat az bere bularraren kontra ikurrin bat estututen dau. Beste besoa leergailu batek susterretik atera deutso. Odol ustuta, gaitxoak, ura!, ura! eskatzen dau abots makalaz.

Badoakio Inazio bere urontzitik edaria eskeintzera, eta ura emoteko makurtu zanean, ene Jaungoikoa! Zer da au? Eizmendiko semea arrizkoa balitz lez gogortuta gelditu zan...

Lurrean etzunda il aginean egoana Manu bere anai txikia zan. Amasei urte bakarrik euki arren, gudari Euskadi'ren aide joana.

"Zer dozu Manu neure anai maitea?", itandu eutsan negarrez Inazio'k.

"Ez nigaitik negarrik egin", erantzun eutsan Manu gudari kementsuak. "Ni Jaungoikoarengana noa. Baina esan gure amari nire azken gorantzia beretzat izan dala".

Gerra zitala! ! !

IÑAKI GOIKOETXEA

BIZKAITARRAI BIZKAIERAZ
